

ŁAPACZ (11) *sb m*

Oba a jasne (w tym w drugim a 1 r. błędne znakowanie).

sg N łapacz (4). ◇ A łapacza (3). ◇ pl N łapacze (1). ◇ G łapacz(o)w (2). ◇ A łapacze (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII(XVIII) – XVIII w.

1. *Grabieżca; raptor Mącz, JanStat, Cn; accipiter, rapacida, rapax, rapo, trahax, vulturius homo Cn (8) :*

W połączeniach szeregowych (2): Mącz 346a; [klątwam kościelnym ma być podległy każdy, kto by śmiał najechać dobra kościelne] albo takowego łapacza/ naiedzniaka/ ikupownika/ y niełufznego zatrzymawacza [raptorem, invasorem, occupatorem et detentorem JanStat 244] z rzeczą włápioną [...] w obronę przyjął SarnStat 897.

Przen: Krętacz, wykrętny krytyk łapiący cudze błędy (2) : Zoiluffow fie też zawifnych nie lękam/ ani hardych storżypietkow/ y íprofnych á bełhumnych łapaczow/ ktorzy włafney swoiey cnoty y ćwiczenia niemáiąc infzych póspolicie dowcipom zayzrzá StryjKron A6.

Szereg: »łapacz a wykrętnik« (1): Azałz nie máłz írogiego práwá ná owego łapacza á ná wykrętniká ípráwiedliwości ludzkiej? RejZwierc 96.

a. Porywacz, gwałciiciel panny; raptor JanStat (4) : RAPTOR, ŁAPACZ. Pánnę kto gwałtownie włápi, niech będzie bezecny SarnStat 642.

Wyrażenie: »łapacz panien (a. panny), białychgłow« = raptor virginis JanStat (2 : 1): OKoło tych/ którzy pánni y biaległowy gwałtem imáią/ tak chcemy bydz zachowano: żeby takowy łapacz pánni o to práwem przewycięzony wedle ítarych Státutów cześć/ á ktora ná to zwoliłá/ dobrá wzyítkié dziedziczné y którékolwiek ine iéy przynależące z półágiem ná wieki trácili. SarnStat 642, 510, 894 marg.

2. *Zabiegający, ubiegający się o co z próżności lub chęci zysku; ambitiosus Modrz (3) : A iż łapaczow á trądow/ iákom powiedział/ wízędzie iełt wielki poczet [...] niechby dano moc íędziom ná íeymie obránym/ áby oni od tego czáfu wedle íwego zdánia/ ná mieyfce zmárłych infze obieráli y ítawili ModrzBaz 93.*

łapacz czego (2): Lecż y owo známienite íą krzywdy/ ktoremi lichwiarze/ łákomcy/ á vrzędow łapacze [foeneratoros avari et ambitiosi] Rzeczpóspolitą trapią. ModrzBaz 82, 82.

Synonimy: 1. chwytaacz, drapacz, drapieżca, drapieżnik, łupieżca, łupieżnik, unosiciel, uwodnik, wydzierca, złodziej; a. raptor.